

e-Informační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za září 2009

e-Bulletin je vydáván v rámci projektu

NAPSI spolu!

Projekt „Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu soc. inkluze v ČR“ (Project No VS/2008/0571) je realizován v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013.

Partneři projektu:

SOCIOKLUB

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor.
Evropská komise nenesे odpovědnost
za použití těchto informací.

Neházejte přes palubu ty, které je třeba podržet!

Stanovisko SKOKu k úsporným opatřením návrhu státního rozpočtu

Dle dostupných informací je v návrhu státního rozpočtu na rok 2010 v kapitole MPSV, v položce **dotace na sociální služby**, částka o 3,8 mld. Kč nižší než v letošním roce, tedy 3 mld. Kč. Jde o drastické snížení dotací o více než 55%.

Co to znamená? Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, stanovuje, že veškeré poskytování sociálních služeb prevence (služby v přirozeném prostředí, terénní služby, krizová intervence, raná péče, sociální rehabilitace) je v ČR možné financovat z veřejných prostředků **pouze** dotacemi. Tak drastické snížení objemu dotací na sociální služby bude tedy znamenat ohrožení základní sociální sítě a existenci těchto služeb vůbec. Pokud poskytovatelé nedostanou dotaci na sociální služby, síť sotva stabilizovaná v roce 2007 zkolabuje, protože ji nelze financovat jiným způsobem. To ohrožuje nejen poskytovatele, ale hlavně ty občany, kteří jsou na systému sociálních služeb závislí. Zároveň bude znemožněna transformace sociálních služeb v ČR, kterou MPSV naplňuje cíl sociálního začleňování.

Nejde MPSV proti smyslu vlastní existence? Není stanoven klíč k rozdělování dotací na sociální služby. Lze tedy očekávat, že dojde k plošnému zavírání služeb poskytovaných nestátními organizacemi, protože stát, kraje a obce budou v reakci na snížení dotací usilovat především o udržení jimi zřizovaných sociálních služeb.

SKOK je přesvědčen, že právě v období hospodářské krize je drastická redukce sociální sítě a péče o nejohroženější skupiny obyvatel na celospolečenské i makroekonomické úrovni velmi neúčinná!

Snížení prostředků na sociální služby znamená prohlubování dopadů hospodářské krize! Zhroucení systému sociálních služeb nepřinese úspory, ale přesune náklady do jiných oblastí hospodářství (zdravotnictví, vnitro, regionální rozvoj).

V úsporných opatřeních figuruje dále v kapitole MPSV snížení **Příspěvku na péči o osoby závislé na cizí pomoci**.

Co to znamená?

Tento v médiích akcentovaný fakt je paradoxně pro kontinuitu systému sociálních služeb v ČR méně ohrožující. Nebezpečný je až v kombinaci s úspornými opatřeními v oblasti dotací. Snížením Příspěvku na péči se sníží koupěschopnost uživatelů sociálních služeb tak, že už si sociální službu z Příspěvku nebudou

mocť opatřit. Možná tedy stát ušetří na Příspěvcích pro občany, ale bude muset vynaložit více na dotacích pro organizace pobytových služeb.

Proto SKOK

- **upozorňuje** na to, že částka vyčleněná na dotace na sociální služby je zcela nedostatečná. Stávající systém a základní síť sociálních služeb jsou takto razantním meziročním snížením kriticky ohroženy;
- **žádá** MPSV o rychlé a jasné stanovení priorit v oblasti sociálních služeb a způsobu rozdělení dotací v roce 2010, a to v souladu se svým určením, tedy prioritami sociálního začleňování a transformací sociálních služeb;
- **žádá vládu a Parlament ČR** o přehodnocení situace a zachování objemu dotací na sociální služby na úrovni roku 2009;
- **žádá vládu a politické strany** o hledání jiných zdrojů v příjmových kapitolách státního rozpočtu (např. příjmy z hazardu, superdividendy z ČEZ ...) či jiných možných úspor ve výdajových kapitolách s menším dopadem na nejslabší část obyvatelstva (sport, stavby dálnic, ...).

V Praze 24. 9. 2009

Za SKOK, o.s., Pavel Novák, předseda

Pravidelný příspěvek paní MUDr. Mileny Černé najdete na 5.

Z domova

Informace z jednání zástupců SKOK s Mgr. M. Žárským, ředitelem odboru sociálních služeb a sociálního začleňování

Dne 11. 9. 2009 proběhlo jednání zástupců SKOKu s Mgr. M. Žárským, ředitelem odboru sociálních služeb a sociálního začleňování. Přinášíme ověřený záznam z projednávaných témat:

Vzdělávání pracovníků v sociálních službách

SKOK: Ze zákona vyplývá pro poskytovatele sociálních služeb povinnost vzdělávat své zaměstnance v rozsahu 24 hodin ročně. Jak mohou poskytovatelé toto vzdělávání zajistit bez navýšení dosavadních finančních prostředků, zda například MPSV neuvažuje o nabídce bezplatných kurzů pro poskytovatele? Neuvažuje MPSV o realokaci zdrojů ve prospěch vzdělávání? NNO by přivítaly opatření ke zvýšení udržitelnosti systémů v sociální oblasti.

M. Žárský: MPSV neuvažuje o nabídce bezplatných vzdělávacích kurzů pro poskytovatele, bude však podporovat projekty z ESF. Síť nebo střeškové organizace NNO (SAD, SKOK, ČAPS aj.) mohou být nositeli projektů vzdělávání či případně se dohodnout a společně navrhnout vzdělávání pro zaměstnance svých členských organizací. Stejně tak mohou podávat projekty jednotliví poskytovatelé sociálních služeb.

Jedná se o především podporu vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v rámci MPSV akreditovaných vzdělávacích programů (kvalifikační kurzy a celoživotní vzdělávání). Přičemž jednotlivé vzdělávací programy mohou být šité na míru vzdělávacím konceptům jednotlivých organizací, které mohou být složeny z pestrého spektra témat a forem vzdělávání, které odpovídají potřebám jednotlivých pracovníků. Jednotlivé organizace nebo asociace mají pak značnou šanci uspět v rámci výzev k předkládání projektů financovaných z Evropského sociálního fondu v Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost. MPSV doporučuje, aby zpracovatelé projektů své návrhy před předložením konzultovali, aby se předešlo zbytečným formálním a věcným chybám.

Poskytovatel sociálních služeb může povinnost vzdělávání naplňovat různými způsoby uvedenými v Zákoně o sociálních službách § 111 (vedle akreditovaných kurzů např. též stážemi či školicími akcemi).

Sociální ekonomika

SKOK: Na Radě vlády pro nestátní neziskové organizace byl zveřejněn dopis ministra Šimerky adresovaný ministrovi Kocábovi, kde se uvádí, že občanská sdružení jsou vysoce rizikové podnikatelské subjekty, a proto budou vyloučena z okruhu oprávněných žadatelů ve Výzvě 30 (Výzva OP LZZ 3.1. Sociální ekonomika). Jak se nyní tato situace vyvíjí? Sociální firmy přece zabraňují sociálnímu vyloučení, proč tedy MPSV nedokáže vyložit, co je sociální ekonomika?

M. Žárský: Vyloučení občanských sdružení z okruhu žadatelů vyplývá z výkladu legislativy. Tato záležitost je v gesci Ministerstva vnitra a Ministerstva průmyslu a obchodu. Zákon o sdružování občanů pochází z počátku 90. let, kdy si nikdo nedovedl představit, že občanská sdružení budou někdy v budoucnu podnikat. Jsou tedy podle zákona organizacemi sdružujícími občany a hájícími zájmy svých členů a podnikání nemají v náplni činnosti. Uvedená výzva sleduje nové „podnikatelské záměry“, předpokládá vznik nových právnických osob (za vhodné se považuje např. o.p.s.), které musí garantovat 5 let udržitelnosti daného podnikatelského záměru. Podobně jako občanská sdružení jsou z okruhu oprávněných žadatelů vyloučeny i příspěvkové organizace. **Co se týká pojmu sociální ekonomika.** Tento pojem je v současné době používán spíše pro zjednodušení komunikace. V České republice existuje řada nástrojů, které fakticky naplňují znaky sociální ekonomiky. Jde především o instrumenty v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Cílem podpory v rámci čerpání strukturální pomoci EU je podpořit dobrou praxi, která těchto nástrojů využívá. Připomínám, že jde o pilotní ověření funkčnosti a udržitelnosti různých forem sociálního podnikání a není v tuto chvíli naší ambicí stanovovat přesná pravidla pro to, co sociální ekonomika je a co není a určovat budoucí formu její podpory.

Individuální projekty

SKOK: Jak MPSV ve spolupráci s kraji narovná individuální a komplikované případy organizací, které v průběhu roku 2009 nuceně přešly na financování v rámci tzv. individuálních projektů, nedošlo u nich k duplicitnímu čerpání, přesto MPSV paušálně uplatnilo svůj metodický pokyn, který legalizuje podhodnocenou dotaci, nezohledňuje plynulé poskytování služby z roku na rok a zkomplikoval plynulý přechod na jiný způsob financování, nezohlednil údaje v registraci, natož standardy kvality...?

M. Žárský: Nelze paušálně odpovědět. Vracení dotace v případě souběhu s individuálním projektem na příkladu: v případě, že organizace dostala z požadovaného 1 milionu Kč 400 000 Kč, vedla si je odděleně a započítáním individuálního projektu prokáže a doloží, že peníze spotřebovala, tak nevrací nic. Případy jsou rozmanité. Je třeba poslat popis konkrétní situace na MPSV a na kraj. Za rok 2009 je potřeba prokázat, jak organizace spotřebovala prostředky do sociálních služeb.

Dotace 2010, včasnější poslání

SKOK: Proč nejde v roce 2010 urychlit proces dotačního řízení a rozeslání plateb?

M. Žárský: Odeslání prostředků je limitováno vypořádáním dotací z předešlého roku a přemostěním mezi databází žádostí o dotaci a účetní databází na MPSV. V souvislosti s novou technologií při podávání žádostí o dotace elektronickou cestou by mělo dojít k urychlení jejich vyřizování a v příštím roce by finanční prostředky mohly být poslány již v únoru.

Větší problém je objem finančních prostředků pro účely dotací na sociální služby pro rok 2010. V současné době je počítáno s částkou cca 3 mld. Kč, což představuje necelou polovinu objemu letošního roku. Tímto stavem a možnostmi řešení systému hodnocení a přidělení dotací se bude zabývat mimořádná dotační komise, která bude zasedat 2. listopadu 2009. Zároveň celý proces posuzování žádostí o dotaci a schválení výše dotace na jednotlivé sociální služby může ovlivnit i termín schválení zákona o státním rozpočtu.

Zapsala: D. Hrubcová, ověřili: M. Černá, M. Žárský.

Veřejný ochránce práv vyzývá neziskové organizace ke spolupráci v oblasti potírání diskriminace

Veřejný ochránce práv vyzývá neziskové organizace v souvislosti s novou pravomocí, která mu bude k 1. 12. 2009 udělena zákonem č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon, aby se ochránci přihlásily, pokud mají zájem s ochráncem spolupracovat na systémovém potírání diskriminace, tedy zejm. poskytování právní pomoci obětem diskriminace a výzkumné činnosti.

Podmínky:

- Nezisková organizace k ochraně obětí diskriminace byla založena, nebo ochrana před diskriminací je předmětem její činnosti uvedené ve stanovách resp. statutu nebo taková skutečnost vyplývá z její činnosti.
- Nezisková organizace nejméně od r. 2008 vyvíjí aktivní činnost spočívající v aktivní právní ochraně obětí diskriminace nebo předmětem její činnosti je systémový přístup k diskriminaci jako nežádoucímu jevu spočívající zejm. v publikační činnosti a vedení kampaní proti diskriminaci.

Ochránce si již na tomto místě dovoluje potenciální zájemce z řad neziskových organizací upozornit, že z eventuálního partnerství s ochráncem neplynou a priori pro neziskovou organizaci žádné finanční výhody či plnění.

V případě zájmu či jakýchkoliv dotazů kontaktujte prosím pověřeného pracovníka Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Michala Čermáka e-mailem na cermak@ochrance.cz či telefonicky na 542 542 389.

Zdroj informace: www.ochrance.cz (vlč)

Po uzávěrce:

Nejčastější otázky k dotačnímu řízení pro rok 2010

Začátkem října vyvěsilo MPSV ČR na své webové stránce 7stránkový soubor nejčastějších otázek k dotačnímu řízení na poskytování sociálních služeb pro rok 2010. Dokument najdete na www.mpsv.cz, odkaz Sociální služby ► Dotace na poskytování sociálních služeb ► Finanční prostředky pro rok 2010. (vlč)

Příklad dobré praxe

Pracovní setkání odborníků pracujících s lidmi bez domova v Praze

Ve čtvrtek 17. září 2009 se v prostorách nízkoprahového denního centra Naděje v Praze, U Bulhara 46 uskutečnilo setkání pražských sociálních kurátorů s pracovníky Naděje. Denní centrum je klíčovou sociální službou při řešení problému bezdomovství. Jako registrovaná sociální služba nabízí především možnost stravy, hygieny, ošacení a sociálního a psychologického poradenství. V budově je specializovaná ordinace praktického lékaře pro bezdomovce, která je ojedinělým zařízením.

Cílem setkání byla vzájemná výměna zkušeností při řešení problémů lidí bez domova a získání zpětné vazby na využívání služeb zařízení ze strany sociálních kurátorů. V rámci společné diskuse i krátkého dotazníku vyjádřili sociální kurátoři z účastnících se patnácti úřadů městských částí podporu zachování nízkoprahového denního centra i jeho zásadní důležitost pro pomoc osobám bez přístřeší.

Zdroj informace: *elektronické Zpravodajství NADĚJE ze dne 17. 9. 2009 - kráceno.* (vlč)

Česká republika - člen EU

Evropská síť proti chudobě EAPN, Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci FEANTSA a Evropský výbor pro sociální bydlení CECODHAS podporují upravený návrh Evropské komise na regulaci marginalizovaných komunit

Dne 8. září 2009 zaslali zástupci EAPN, FEANTSA a CECODHAS společný dopis švédskému předsednictví a členu Evropského parlamentu Lambertu Van Nistelrooijovi, týkající se podpory návrhu Evropské komise na novelizaci Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) ohledně vhodnosti intervence při zajišťování bydlení pro komunity žijící na okraji společnosti. Cílem je zlepšit podmínky jejich bydlení. Ve svém dopise tři jmenované organizace vyslovují tři klíčové požadavky:

- zahájit cílenou intervenci ve prospěch nejvíce deprivovaných komunit jako jsou např. Romové a bezdomovci;

- posílit sociální infrastrukturu, zvláště neziskového sektoru působícího v této oblasti, aby byla zajištěna dlouhodobá řešení;
- rozšířit působnost návrhu na všech 27 členských zemí (nejen na 12 nových členských států, jak navrhuje Evropská komise). (MČ)

Udržet rodiny pohromadě

V roce 2009 vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí částku více než 108 mil. Kč na aktivity podporující rodinný život. O tuto dotaci se podělilo zhruba 350 nestátních organizací. Jejich aktivity představují péči o radostné dětství, hry ve volném čase, problémy dospívání a start do života, klubové programy pro maminky na mateřské dovolené i poradny pro rodiče.

Z pestré mozaiky vystupují do popředí doposud málo početné programy sanace rodin jako majáky, o které se může rodinná politika české vlády skutečně opřít, změnit nepříznivou situaci a ještě ušetřit. Uvažte jen, kolik peněz z daní se vydává na ústavní výchovu dětí od narození do 18 let, a kolik potom stojí náprava této ústavní výchovy v domech na půli cesty. Ačkoliv zákon o rodině dává jednoznačně přednost výchově dětí v rodině před ústavní výchovou, praxe je stále poněkud odlišná. V ústavní výchově se mohou snadno ocitnout děti, jejichž rodiče na výchovu nestačí, nemají dostatečné zkušenosti, jsou v konfliktu se zákonem, jsou nemocní či příliš chudí.

Zákon o sociálních službách pamatoval na sanaci rodin jako na jeden z typů sociálních služeb, ale v terénu jsou zatím vzácné. Zakladatelskou funkci nemůžeme upřít občanskému sdružení STŘEP. Dávno před zákonem o sociálních službách zveřejnilo metodiku a s projekty sanace a doprovázení rodin uspělo jak na evropském, tak světovém fóru. Od té doby se zmírňování následků obtížné životní situace rodin zabývá již více odborníků. Na mapě našich nestátních organizací se objevily takové, které se pokoušejí připravit rodinu na návrat jejich dítěte či celých sourozeneckých skupin z dětského domova a uspořádat poměry v rodině tak, aby děti již další bolestné rozloučení nemusely zažít. Další organizace se zabývají prevencí a doslova bojují o každé dítě rodiny, která se ocitne v nestabilní situaci, když ztrácí možnost obživy a bydlení, anebo se z jiných důvodů rozpadá.

Situace se podobá prevenci bezdomovectví. Dokud se člověk nalézá na své straně bytu, má naději. V okamžiku, kdy se ocitne na ulici, dostává se do smršti, která s sebou strhuje lidi a celé rodiny do hmotné i sociální bída. Kdyby si lokální politikové uvědomili, jaké jsou konsekvence jejich „spravedlivého“ počínání, které „měří všem stejně“, a tudíž vychází z předpokladu, že každý, kdo má ruce, může pracovat a najít si nové bydlení, nemohli by s obvyklou lehkostí dostávat své obyvatele do zoufalých situací. V životě to obvykle vypadá tak, že poměry v rodině se stále vyostřují. Pak dopadne pověstná poslední kapka a lidé jsou na dně. Problém přitom nevznikne ze dne na den a vždy je možné předtím, ještě včas zasáhnout ve prospěch rodiny. Alespoň dát šanci! Zvlášť drastické bývá rozdělení dětí a rodičů.

Vedle dávek státní sociální podpory, sociálních dávek a dalších zákonných příplatků obec, kraj i stát musí pro rodiny postižené chudobou financovat náročné sociální služby. Ty z dlouhodobého hlediska stojí mnohem víc než např. poradenství při předlužení nebo stabilizace rodinné situace pomocí sociálních asistentů.

Zachování integrity rodiny se postupně stává klíčovým požadavkem všude tam, kde se rodina ocitne v obtížné životní situaci a vlastními silami se z ní nedokáže vymanit. Sanace rodin vede ke zvýšení samostatnosti a zvládnutí praktických dovedností rodičů. Někdy stačí podpora při jednání s úřady, jindy pomoc při řešení problémů každodenního života, při výchově a učení dětí, domácím hospodaření, péči o byt. Přesvědčujte o tom lidi ve svém okolí, své sousedy, starosty a radní. Díky za každou, byť sebemenší iniciativu.

Milena Černá, výkonný výbor SKOK

Tento bulletin vychází v rámci programu Evropského společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS 2007–2013), který řídí Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise. Jeho účelem je finančně podporovat plnění cílů Evropské unie v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, tak jak je stanoveno v sociální agendě, a přispívat tak k naplňování cílů Lisabonské strategie v uvedené oblasti. Více informací naleznete na stránce: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.